

ΠΑΛΙΣΣΙΟΣ Ο ΑΓΓΕΙΟΠΛΑΣΤΗΣ

Ἡ ὀπισθεν εἰκονογραφία παριστᾷ λίαν περίφημόν ἄνδρα, τὸν Βερνάρδον Παλίσσιον, Γάλλον ἀγγειοπλάστην, ὅστις ἤκμασε κατὰ τὸν 16^{ον} αἰῶνα, καὶ ὅστις ἔφερεν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τελειότητος τὴν τέχνην τοῦ νὰ χρωματίζῃ τὰ πηλίνα ἀγγεῖα, ὥστε τὸ ὄνομά του ἀναφέρεται πάντοτε ἀναφορικῶς πρὸς τοῦτο μετὰ τοῦ μεγίστου θαυμασμοῦ. Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἦτον ἐκ ταπεινῆς καταγωγῆς, ἐχρημάτισε δὲ ὡς χρωματιστὴς ὑέλων μέχρι τοῦ τριακοσοῦ ἔτους τῆς ἡλικίας του, ὅτε, ἰδὼν ὥραϊόν τι πεποικιλμένον ποτήριον, ἢ κατασκευῇ τοῦ ὁποίου ἦτο μυστήριον τοῦ ἐρευρητοῦ αὐτοῦ ἐν Ἰταλίᾳ, ὁλόκληρος ἡ πορεία τῆς ζωῆς του ἔλαβε νέαν διεύθυνσιν. Σκεφθεὶς περὶ τῆς μεγάλης ὠφελείας, τὴν ὁποίαν ἡ ἀνακάλυψις τοῦ μυστηρίου τούτου ἤθελεν ἐπιφέρει εἰς τὴν πατρίδα του, ἀπεφάσισε νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν ἔρευναν ταύτην. Πρὸς τοῦτο ἔκτισεν ἀπλὴν κάμνον ἐν τῷ κήπῳ του, ἤρχισε δὲ τὰ πειράματά του ῥίπτων εἰς αὐτὴν τεμάχια κεράμου βουτηγμένα εἰς μίγματι χημικοῦ ῥευστοῦ, τὸ ὁποῖον εἶχε κατασκευάσει μετὰ μεγάλης δαπάνης, ἐλπίζων, ὅτι διὰ τῆς θερμότητος, εἰς τὴν ὁποίαν τὰ τεμάχια ἦσαν ἐκτεθειμένα, θὰ ἔφθανεν, ἂν οὐχὶ ἀκριβῶς εἰς τὸ ποθοῦμενον ἀποτέλεσμα, τοῦλάχιστον πλησίον αὐτοῦ.

Τὸ πρῶτον τοῦτο ἀπέτυχε, ἐπὶ πολλὰ δὲ ἔτη ὁ Παλίσσιος ἐξηκολούθησε κάμνων νέα πειράματα καὶ ἀπαντῶν νέας ἀποτυχίας, δαπανῶν ὅτι εἶχε, καὶ σχεδὸν φέρων ἑαυτὸν τε καὶ τὴν οἰκογένειάν του εἰς τὸ νὰ ἀποθάνωσιν ἐκ τῆς πείνης. Οἱ φίλοι του ἔλεγον, ὅτι εἶχε γείνη παράφρων ἐκ τῆς θεωρίας ποτηρίου, ἢ θεωρίας ὅμως τοῦ ποτηρίου ἐκείνου εἶχεν ἀνοίξῃ εἰς αὐτὸν νέαν ὁδὸν ἐργασίας καὶ νέαν σειράν ἰδεῶν, ἅτινα ἤναπτον τὴν φαντασίαν του καὶ ἐνέπνεον αὐτῷ ἐνθουσιασμόν, ὅπως ἐπιμείνῃ εἰς τὰς προσπάθειάς του δι' ὅλων τῶν δυστυχιῶν καὶ περιπετειῶν. Αἱ ἐπίμονοι καὶ αὐταπαρνητικαὶ αὐτοῦ ἔρευναι καὶ ἀγῶνες κάμνουσι τὸ ὄνομα τοῦ Παλίσσιου σύνθημα καὶ παράδειγμα εἰς τοὺς τεχνίτας παντὸς μετέπειτα χρόνου. Ἐπὶ τέλους μίαν ἡμέραν ἔφθασε κρίσις εἰς τὸ ἔργον του. Ἡ κάμνος ἔκαιεν ἀκαταπαύστως ἐπὶ τινος ἡμέρας, ὁ δὲ Παλίσσιος ἦτο βέβαιος, ὅτι ἐὰν μόνον ἡ θερμότης ἡδύνατο νὰ διαρκέσῃ ἔτι ὀλίγον καιρὸν, ἢ ἐπιτυχία του θὰ ἦτο βεβαία. Σχεδὸν παράφρων ἐκ τῶν ἐλπίδων του, ἀπέσπασέ τινος ἐκ τῶν σανίδων τῆς οἰκίας του καὶ ἔρριψεν αὐτὰς εἰς τὸ πῦρ, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἄνευ ἐπιτυχίας. Μόνον μετὰ παρέλευσιν 16 ἐτῶν ἐδεδαϊώθη ἢ ἐπιτυχία του, τότε δὲ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν του ἔλαβον τοιαύτην ἀξίαν, ὥστε σχεδὸν δὲν ἡδύνατο νὰ ἐκτελῇ πάσας τοὺς παραγγελίας, καὶ μετὰ χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης ἔδωκε τὴν οἰκογένειάν του ἀπολαμ-

βάνουσιν πλέον τῶν ἀγαθῶν, ὧν εἶχον ἐπὶ τὸσαῦτα ἔτη στερηθῇ. Τὰ ὠραιότατα τῶν ἔργων του εὐρίσκονται εἰς τὰ Μουσεῖα τοῦ Λούβρου ἀνακτόρου καὶ τοῦ Κλοῦν εἰς τοὺς Παρισίους, ἔτι δὲ καὶ ἐντὸς ἄλλου τινὸς πλησίον τοῦ Μονάχου. Ὁ Δοῦξ τοῦ Montmorenc, ἦτον ὁ ἰσχυρότατος καὶ κάλλιστος αὐτοῦ φίλος καὶ προστάτης, ὁ δὲ Βασιλεὺς Ἑρρίκος ὁ Β'. διώρισεν αὐτὸν εἰς ὑπηρεσίαν εἰς τὸ ἀνάκτορον τῶν Τουελλερῶν. Ὁ Παλίσσιος ἦτο διαμαρτυρούμενος ἕνεκα τοῦ πολυτίμου τῶν ἔργων του ὅμως ἐφειδοντό τῆς ζωῆς του κατὰ διαταγὴν δὲ τῆς Αἰκατερίνης τῶν Μεδίκων, τῆς μητρὸς τοῦ βασιλέως, ἔμεινεν ἀδολαφῆς κατὰ τὴν τρομερὰν σφαγὴν τοῦ Ἀγίου Βαρθολομαίου. Ἐπὶ τέλους ὅμως, ἐπὶ Ἑρρίκου τοῦ Γ'. ἐρρίφθη εἰς τὴν φυλακὴν διὰ τὰς θρησκευτικὰς αὐτοῦ δοξασίας. Πολλοὶ ἐκ τῶν μεγάλων καὶ εὐγενῶν τῆς Γαλλίας, ἔτι δὲ καὶ ὁ ἴδιος βασιλεὺς ἐπεσκέφθησαν αὐτὸν ἐκεῖ, παρακαλοῦντες αὐτὸν νὰ ἀπορρίψῃ τὰς αἰρετικὰς αὐτοῦ ἰδέας, ἐκείνος ὁμως ἀπήντα, — «Δὲν φοβοῦμαι. Γνωρίζω πῶς νὰ ἀποθάνω.» Ἐν τῇ φυλακῇ δὲ ἐκείνῃ ἀπέθανε, πιστὸς εἰς τὴν θρησκείαν, καθὼς καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν του.

ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΘ' ΟΝ ΝΕΟΣ ΤΙΣ ΕΣΠΟΥΔΑΣΕ.

Μέγας τις ἄνθρωπος τῆς Σκωτίας, ὁ Δοῦξ τῆς Ἀργόλης, περιπατῶν ποτε εἰς τὸν κήπὸν του, εἶδε κείμενον ἐπὶ τῆς γῆς βιβλίον τι, «Αρχαία» ὀνομαζόμενον, τὸ ὁποῖον ἦτο ἔργον περιφήμου τινὸς φιλοσόφου, — τοῦ Νεύτωνος. Νομίσας, ὅτι τὸ βιβλίον ἦτο ἰδικόν του, εἶπεν εἰς τινὰ τῶν παρευρισκομένων νὰ λάβῃ αὐτὸ καὶ νὰ θέσῃ αὐτὸ εἰς τὴν βιβλιοθήκην του. Νέος τις ὅμως, ὁ υἱὸς τοῦ ἀρχιεπισκοποῦ, πλησιάσας αὐτὸν εἶπεν, ὅτι τὸ βιβλίον ἦτον ἰδικόν του.

Ὁ Δοῦξ ἐθαύμασεν ἀκούσας τοῦτο, διότι τὸ βιβλίον ἦτο φιλοσοφικὸν καὶ πολλὸ ὕψηλόν, ὁ δὲ νέος ἦτον υἱὸς ἀπλοῦ κηπουροῦ καὶ πολλὸ νέος.

Ἠρώτησε λοιπὸν αὐτὸν, «Πῶς, εἶναι ἰδικόν σου τὸ βιβλίον; Ἐννοεῖς τὴν γεωμετρίαν καὶ τὰ λατινικά;» «Ὀλίγον,» ἀπεκρίθη ὁ νέος.

Ὁ Δοῦξ ἀκούσας τοῦτο ἤρχισε νὰ τῷ κάμνῃ ἐρωτήσεις ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων, ἔμεινε δὲ λίαν εὐχαριστημένος ἐκ τῶν ἀπαντήσεων τὰς ὁποίας ὁ νέος ἔκαμνε.

— Καὶ πῶς συνέδῃ, ὥστε νὰ γνωρίξῃς τὸσαῦτα πράγματα;

— «Πρὸ δέκα ἐτῶν,» ἀπεκρίθη ὁ νέος, «ὕπνερτός τις μὲ ἐδίδαξε νὰ ἀναγινώσκω. Ἀποῦ ἀπᾶς μᾶθῃ τις τὰ 24 γράμματα, δύναται νὰ μᾶθῃ ὅτι θέλει. Μίαν ἡμέραν, ἐνῷ οἱ κτίσται εὐργάζοντο ἐπὶ τῆς οἰκίας τῆς

ἐξοχότητός σας, πλησιάσας αὐτοὺς, παρετήρησα ὅτι ὁ ἀρχιτέκτων μετεχειρίζετο χάρακα καὶ διαβήτην, καὶ ὅτι ἔκαμνεν ὑπολογισμοὺς, ἐρωτήσας δὲ περὶ τοῦτου, ἔμαθον ὅτι οἱ κανόνες, κατὰ τοὺς ὁποίους εἰργάζεται, ἀνῆκον εἰς ἐπιστήμην τινὰ ὀνομαζομένην ἀριθμητικήν. Ἀγοράσας λοιπὸν ἐγχειρίδιον τῆς ἀριθμητικῆς ἔμαθον αὐτήν· μετὰ τοῦτο μαθὼν, ὅτι ὑπῆρχε καὶ ἀνωτέρα τις ἐπιστήμη, ὀνομαζομένη γεωμετρία, ἠγόρασα τὰ προσήκοντα βιβλία καὶ ἔμαθον καὶ ταύτην. Διὰ τῆς ἀναγνώσεως ἔμαθον, ὅτι ὑπῆρχον ἀξιόλογα μαθηματικὰ συγγράμματα, εἰς τὸ Λατινικὸν καὶ εἰς τὸ Γαλλικόν. Πρῶτον λοιπὸν ἠγόρασα λεξικὸν Λατινικὸν καὶ ἐσπούδασα τὴν γλῶσσαν ταύτην, ὕστερον δὲ ἐπρομηθεύθην Γαλλικὸν λεξικὸν καὶ ἐσπούδασα τὴν γαλλικὴν. Ἰδοὺ, κύριέ μου, τί κατώρθωσα, καὶ μοὶ φαίνεται, ὅτι, ὅταν γνωρίζωμεν τὸ ἀληθές, δυνάμεθα νὰ μάθωμεν πᾶν ὅ,τι θέλομεν.

Ὁ νέος οὗτος, Ἐδμόνδος Στὼν, ἐξηκολούθησε τὰς σπουδὰς αὐτοῦ, εἰς δὲ τὸ διάστημα ὀλίγων ἐτῶν ἠτοίμασεν «ἐκθεσιν ἐπὶ μαθηματικῶν ἐργασιῶν», ἣτις ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ δουκὸς τῆς Ἀργύλης. Ἐδημοσίευσεν προσέτι καὶ «μαθηματικὸν λεξικόν.» Ἐγενεὶ δὲ μέλος τῆς περιφημοῦ Βασιλικῆς Ἐταιρίας καὶ διεκρίθη ὡς ἐπιστήμων ἀνὴρ. Τοιοῦτοτρόπως βλέπομεν, τί δύναται νὰ κατορθωθῇ δι' ὑπομονῆς καὶ ἐπιμελείας.

Ο ΑΔΕΛΦΟΣ ΚΑΙ Η ΑΔΕΛΦΗ.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἰδὲ ἀριθ. 132.)

Μετὰ τὴν ἐκθεσιν τῶν συμβάντων του, ὁ νέος Μανρίκιος ἐλούσθη, ἤλλαξε τὰ γύφτικα του φορέματα καὶ ὠδηγήθη εἰς θερμὴν καὶ ἀναπαυτικὴν κλίνην, ὅπου ἀμέσως παρεδόθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ὕπνου.

Τὴν πρωίαν μετὰ τὸ πρόγευμα ἡ Ἰσαβέλλα, ἣτις ἐγνώριζε καλῶς τὸ παλάτιον τοῦ πατρὸς του, ἔλαθεν αὐτὸν ἀπὸ τῆς χειρὸς καὶ τὸν ὠδήγησεν ἐκεῖ. Περιττὸν δ' εἶναι νὰ περιγράψω τὴν συγκινητικὴν σκηνήν, ἣτις ἔλαθε χώραν μεταξὺ πατρὸς καὶ υἱοῦ κατὰ τὴν ἐμφάνισιν τοῦ μικροῦ Μανρίκιου. Ἀφοῦ δὲ παρῆλθεν ἡ συγκίνησις, ὁ Δὸν Ἰνέγρος στραφεὶς πρὸς τὴν Ἰσαβέλλαν, — «Τί δύναμαι, — εἶπε μετὰ συγκινήσεως — κυρία, νὰ κάμω ὑπὲρ σοῦ διὰ τὴν ὁποίαν μοὶ ἔκαμες εὐεργεσίαν, δεχθεῖσα εἰς τὴν οἰκίαν σου καὶ φιλοξενήσασα τὸν μικρόν μου Μανρίκιον ;»

«Ἐχετε εἰς τὴν ἐξουσίαν σας, ἐξοχώτατε, — προσέθηκεν ἡ Ἰσαβέλλα — νὰ μοὶ κάμετε μεγίστην χάριν.»

«Ποίαν ;» — ἠρώτησεν ὁ δὸν Ἰνέγρος — «ἀώμλλησον καί, ἐὰν δύναμαι, θὰ τὴν κάμω.»

«Ἐχετε μεγάλην ἐπιρροὴν ἐπὶ τὸν Καρδινάλιον Βαλδέ.» — εἶπεν ἡ Ἰσαβέλλα.

«ἔμμαι στενός του φίλος.» — ἀπεκρίθη ὁ δὸν Ἰνέγρος.

«Ὁ ἀδελφός μου καὶ ὁ ἀγαπητότατος φίλος του εἶναι εἰς τὰς χεῖρας τῆς Ἰερᾶς ἐξετάσεως !»

«Τὰ ὀνοματὰ των ;»

«Ἐμμανουὴλ δὲ Σίντρας εἶναι τοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ Κωνσταντῖνος Βαράντζας τοῦ φίλου του.»

«Δὲ Σίντρας, Βαράντζας» — ἐπανέλαθεν ὁ δὸν Ἰνέγρος — «Μοὶ φαίνεται, ὅτι ἐνθυμοῦμαι τὰ ὀνόματα ταῦτα. Ὁ ἀδελφός σου ἦλθεν αὐτοπροαιρέτως εἰς τὸ φρούριον Τριάνα· φαίνεται δὲ νὰ κλίνη εἰς τὴν αἵρεσιν.»

«Ἡ Ἰσαβέλλα ἔκλινεν εὐλαβῶς τὴν κεφαλὴν.

«Καὶ ἐπιθυμεῖς νὰ τοὺς σώσω, κυρία, δὲν εἶναι ἔτσι ;»

«Μάλιστα,» — ἀπεκρίθη ἡ Ἰσαβέλλα, — «Ἐὰν ἦναι εἰς τὴν χεῖρά σου, ἐξοχώτατε !»

«Δύναμαι νὰ μετριάσω, ἀλλ' οὐχὶ καὶ νὰ ἐμποδίσω ἐντελῶς τὴν τιμωρίαν των. Ἐὰν δὲ προσεπάθουν νὰ τοὺς σώσω ἐντελῶς, θὰ ὑποπευδύμην καὶ ἐγὼ ὡς συνένοχος αὐτῶν καὶ ἡ ζωὴ μου τότε θὰ διέτρεχε τὸν ἴσχατον κίνδυνον. Ὁ Ἀδελφός σου, λοιπὸν, καὶ ὁ φίλος του θὰ τιμωρηθῶσιν, ἀλλ' ὅσον τὸ δυνατόν ἐλάχιστα.»

«Καὶ ποία θὰ ᾔηναι ἡ ἐλαχίστη αὕτη τιμωρία ;» — ἠρώτησε μετὰ τρεμούσης φωνῆς ἡ Ἰσαβέλλα.

«Ἐξορία!» — ἀπεκρίθη ὁ ἱερεξαστής — «ὡς πρὸς ἀληθῶς δὲν εἶναι τιμωρία, ἀλλὰ καλωσύνη· διότι καὶ ἀνῆλθον νὰ τοὺς ἐλευθερώσω σήμερον, αὐριοὶ δύνανται καὶ ἐκ νέου νὰ συλληφθῶσι καὶ νὰ ριφθῶσιν εἰς τὰς εἰρκτὰς τοῦ Τριάνα. Ἐπίστρεφον λοιπὸν οἴκαδε, κυρία, καὶ πρὶν ἀνατελεῖν ὁ ἥλιος αὐριοί, θὰ ἔχῃς τὸν ἀδελφόν καὶ τὸν φίλον του.

Ἡ Ἰσαβέλλα προσκυνήσασα ἀνεχώρησε· τὴν δὲ ἐπομένην ἡμέραν λίαν πρωὶ ὁ Ἐμμανουὴλ καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ἦσαν εἰς τὰς ἀγκάλας αὐτῆς.

Τὸ ἐπεισόδιον τῆς ὥρας ταύτης ἱστορίας δύναται νὰ λεχθῇ εἰς ὀλίγας λέξεις. Οἱ τρεῖς οὗτοι μετὰ σπουδῆς ἐξεποίησαν πᾶν ὅ,τι εἶχον ἐν Σεβίλλῃ καὶ ἀνεχώρησαν διὰ τὴν Ἐλβετίαν, ὅπου ὁ ἱερεὺς Κρέμων ἠδολόγησε τοὺς γάμους τῆς Ἰσαβέλλας μετὰ τοῦ Κωνσταντίνου, οἵτινες ἔζησαν ἐν ἀγάπῃ λατρεύοντες ἀκωλύτως τὸν Θεὸν τῆς Γραφῆς καὶ ἀνατρέφοντες τὰ τέκνα των ἐν φόβῳ καὶ παιδείᾳ Κυρίου.

— Ὁ βασιλεὺς διὰ τῆς δικαιοσύνης στερεώνει τὸν τόπον.
(Παροιμ. κθ': 4.)